

9. Завјештање књиге и писма

Народ који нема своје књиге и свога писма, својих књигописаца и својих књигољубаца не може се назвати народом.

Изговори, чедо моје, нашу највећу ријеч, изговори СРБ, па ми реци колико ти у ушима траје. Трен. Изговорена ријеч траје док се изговара, па нестаје као дах из груди који ју је произвео.

Само написана ријеч остаје.

Реци АЗ, БУКИ, ВЈЕДИ, ГЛАГОЛ, и све ће те ријечи одлетјети као птице у јату чим их изговориш. А напиши их на камену, дрвету, на кожи јелењој или на трошноме листу папируса и увијек ћеш их наћи ту гдје си их оставио.

Написана ријеч траје дуже од уста која су је изговорила, и грла из којег је довикнута, и ушију које су је чуле. Траје вјечно. Кад је за хиљаду година пронађу нијему на папиру или кожи, прозбориће. И ја сам, сине мој, видео и чатио књиге староставне, писане прије хиљаду година. И сам читаш књиге изашле из глава које су давно постале прах или, су се одавно претвориле у шупље лобање.

Од нас ће, чедо моје, остати оно што буде записано у књизи.

Сада пипамо по мраку прошлости и тражимо у далекој историји нешто о нама Србима и не налазимо никаквог трага ни гласа о нама. Као да нас није било. А били смо и тада. Јер да нисмо били тада, не би нас било ни сада. И ми Срби смо Адамова дјеца. Било нас је, али нисмо записани. Само записани народи улазе у историју.

Кажем ти, мило моје, говорење је разговор са тренем. Писање је разговор са вијековима, и ми морамо започети наш велики разговор са нашим потомцима у вијеке вјекова, ВО ВЈЕКИ ВЈЕКОВ, сине мој.

Слово је чудно сјеме. Писмена су најбоље зрње сјемено свакога народа. Клија са папира послјије хиљаду година и расцвјетава се у глас и ријеч, у слику и причу, у мисао и чувство, и у давне срца откуцаје.

Чедо моје мило, оно што народ не може мачем ни плугом, може књигом и писалом. Писало од суве трске или од лакога пера оставља дубље бразде од рала и мотике.

Глагољати значи пролазити, а писати значи остајати.

Народ који нема своје књигописце и књиговиједце нема своје повијести у прошлости ни живота у будућности. Ми смо понекад бивали записивани туђом руком у туђим књигама и туђим писмом. А перо у туђој руци, сине, опасније је од мача. Постаћемо народ кад се својом руком запишемо у својим књигама и својим језиком и писмом.

Добар књижевник више вриједи него три љуте војводе и три велика града. Добар војвода може освојити сваки град, а други га може преотети. Књигу нико не може покорити, а многе земље и градове сачувала је књига међу својим тврдим корицама.

Чедо моје, рука ти је вична и вјешта перу и хартији. Бог те је обдарио и одредио да нас ти први читко запишеш у књиге. Запиши нас у књигу народа на овоме свијету да се заувјек зна да смо били, да јесмо и да ће нас бити.